

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
Харківський національний університет внутрішніх
справ
Кафедра теорії та історії держави та права

ЗАТВЕРДЖЕНО

На засіданні кафедри
теорії та історії держави та права
протокол № 1 від 12.08.2024

Завідувач кафедри

Ігор ЛОГВИНЕНКО

ЮРИДИЧНА ДЕОНТОЛОГІЯ (ОК.7)

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Кафедра	Кафедра теорії та історії держави та права (https://univd.edu.ua/uk/dir/1354/kafedra-teorii-ta-istorii-derzhavy-i-prava)
Контактний телефон	+38 0686305909 (роб.)
E-mail	kaftdp1f@gmail.com
ЛЕКТОР (ЛЕКТОРИ)	
	Безуса Юлія Олегівна , доцент кафедри теорії та історії держави та права, кандидат юридичних наук, доцент E-mail: bezusaau@gmail.com Лекційний потік: факультет № 2
Назва освітньо-професійної програми	Право (Поліцейські) Law (Police Officers)
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	08 Право
Спеціальність	081 Право
Статус дисципліни	Обов'язкових компонент освітньо-професійної програми першого (бакалаврського) рівня вищої

	освіти (вивчається у 1 семестрі)
Мета вивчення дисципліни	<p>Метою викладання навчальної дисципліни «Юридична деонтологія» є підготовка висококваліфікованих фахівців та фахівчинь у галузі права для реалізації завдань Національної поліції України, здатних розв'язувати складні спеціалізовані завдання у сфері права, забезпечення охорони прав і свобод людини, інтересів суспільства і держави, протидії злочинності в результаті засвоєння основних аспектів юридичної професії, вимог до професійної юридичної діяльності та напрацювання умінь та навичок застосовувати отримані знання при реалізації практичних завдань.</p>
Завдання вивчення дисципліни	<p>Завданнями вивчення дисципліни «Юридична деонтологія» є формування у здобувачів вищої освіти, як майбутніх юристів та працівників поліції, знань, умінь та навичок, які відповідають професійно-кваліфікаційним характеристикам та завданням, які ставляться перед поліцією на конкретному етапі розвитку українського суспільства, а також формування бажання у здобувачів вищої освіти належним чином виконувати свої професійні обов'язки та відповідально ставитись до професійної юридичної діяльності.</p> <p>У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:</p> <p>знати :</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) основні правничі категорії (поняття); 2) загальні закономірності професійної юридичної діяльності; 3) міжнародні стандарти професіоналізму, правової та загальної культури юриста. <p>вміти :</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) оперувати основними поняттями та категоріями дисципліни; 2) демонструвати розуміння механізму професійної юридичної діяльності в Україні; 3) аналізувати відповідні нормативно-правові акти, деонтологічні стандарти; 4) готувати цільові виступи, доповіді, самостійно працювати з нормативним матеріалом, науковою літературою;

	5) збагачувати власну професійну правову культуру, свої юридичні знання теоретичного характеру шляхом самоосвіти (самовдосконалення).
Обсяг дисципліни в кредитах ECTS/годинах	3кредити ECTS (загальний обсяг – 90 год.) З них: - аудиторна робота: 30 год. - самостійна робота: 60 год.
Форми та види проведення навчальних занять	Форма навчання – денна Види навчальних занять: - лекції: 12 год.; - семінарські заняття: 18 год.
Самостійна робота	Робота з навчальною літературою, нормативно-правовою базою; виконання контрольних робіт під час аудиторних занять та поза аудиторними заняттями, підготовка цільових виступів.
Індивідуальні завдання	Цільові виступи, доповіді.
Необхідне обладнання	Мультимедійне обладнання (ноутбук, проектор), комп'ютерне забезпечення з виходом у мережу Інтернет.
Мова викладання	українська
Контроль	Методи контролю: усний та письмовий (опитування на семінарських заняттях; участь в дискусіях, цільові виступи, виконання самостійних робіт); тестовий. Форми контролю: - поточний (опитування, тестування); Критерії оцінки поточного контролю викладач повідомляє на першому занятті та перед кожним оцінюванням. - проміжний (опитування); - підсумковий (залік).
Інтегральна компетентність, загальні компетентності (ЗК)	ЗК-1 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК-2 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК-7 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК-8 Здатність бути критичним і самокритичним.

Спеціальні компетентності (СК)	<p>СК-11 Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.</p> <p>СК-12 Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції.</p> <p>СК-13 Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ.</p> <p>СК-16 Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.</p>
---------------------------------------	--

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗА ТЕМАМИ

Тема 1. Юридична деонтологія як навчальна дисципліна

Поняття і ознаки юридичної деонтології та її значення як навчальної дисципліни.

Історія виникнення та етапи становлення юридичної деонтології. Аспекти формування поняття «стандарт діяльності».

Предмет юридичної деонтології та його структура. Нормативні основи юридичної деонтології. Методологія, принципи, функції та завдання юридичної деонтології.

Місце юридичної деонтології у системі юридичних наук. Зв'язок юридичної деонтології з іншими юридичними та суспільними дисциплінами. Особливості поліцейської деонтології.

Тема 2. Юридична освіта та юридична наука.

Поняття, види, форми та рівні юридичної освіти в Україні. Принципи юридичної освіти. Національні та міжнародні стандарти вищої юридичної освіти. Ліцензування та акредитація юридичних закладів вищої освіти.

Особливості юридичної освіти провідних держав світу.

Підготовка наукових кадрів у сфері юриспруденції. Проблеми та перспективи сучасної юридичної науки в Україні. Принцип гендерної рівності у підготовці правоохоронців.

Співвідношення юридичної освіти з юридичною наукою та практичною діяльністю.

Тема 3. Юридична професія.

Історичні корені юридичної професії. Визначення та загальна характеристика юриста, як фахівця-професіонала. Особливості професійного мислення юриста.

Юридична спеціальність. Юрист, як посадова особа. Поведінка юриста та діяльність юриста як вибір належної поведінки. Деонтологічні дилеми.

Поняття і види юридичної діяльності юриста. Юридична практична та юридична наукова діяльність. Права і свободи людини та громадянина і практична діяльність юриста в умовах воєнного стану.

Правова основа, обсяг повноважень та види відповідальності представників поліцейської, судової, адвокатської та прокурорської діяльності. Зміни у законодавстві щодо діяльності представників юридичних професій у зв'язку з введенням воєнного стану в Україні.

Кваліфікація юриста. Кваліфікаційна атестація юристів-фахівців, її поняття,

мета, завдання та суб'єкти проведення. Методи оцінки професійної кваліфікації. Основні положення змісту атестаційного документу.

Корупційні ризики в юридичній професії. Протидія корупції в правоохоронних органах.

Тема 4. Культура юриста.

Поняття культури юриста. Види культури юриста.

Правова культура юриста: поняття та її види. Правова культура суспільства, професійної групи і особи. Компетентність та досвід юриста.

Національна культура юриста. Поняття, основні принципи, особливості формування та реалізації в сучасних умовах. Національна толерантність як фактор забезпечення справедливості у професійній юридичній діяльності.

Політична культура юриста: поняття, її види та зміст. Залучення юриста до реалізації державної політики. Принцип політичного плюралізму і формальна позапартійність юристів-практиків. Конституційна заборона діяльності політичних партій в державних органах, установах, підприємствах, організаціях, виконавчих органах місцевого самоврядування, військових формуваннях тощо. Участь юриста в об'єднаннях громадян. Участь юриста в мирних зібраннях та страйках.

Етична культура юриста. Поняття етичної культури юриста. Юридична деонтологія і професійна етика. Кодекс професійної етики юриста: поняття і основні елементи-принципи. Професійний обов'язок юриста: об'єктивна і суб'єктивна сторона. Взаємодія норм права і норм моралі у професійному обов'язку. Відмінність професійного обов'язку юриста від обов'язку, що має правовий характер.

Інформаційна культура юриста. Орієнтування в інформаційних потоках. Збір, обробка, зберігання та знищення інформації. Вимоги до роботи з персональними даними.

Психологічна культура юриста: поняття, загальна характеристика. Психологічна культура юриста на різних рівнях його діяльності. Застосування психологічних знань в діяльності юриста: мотивація, мова жестів, ділове спілкування.

Естетична культура юриста. Поняття та особливості формування і реалізації. Манери поведінки юриста та його мова. Службовий етикет юриста. Зовнішній вигляд юриста. Вимоги до дизайну та ергономіки в юридичних установах. Естетична культура юриста і оформлення робочого місця. Естетичні вимоги до оформлення правових документів.

Деформації професійної свідомості юриста-практика.

Тема 5. Конфлікти та їх вияв у професійній юридичній діяльності.

Роль психологічних та конфліктологічних знань в юридичній практиці.

Поняття, особливості та види конфліктів у професійній юридичній діяльності. Структура та динаміка конфлікту.

Шляхи подолання конфлікту у юридичній діяльності. Стили вирішення конфліктів (конкуренція, співробітництво, ухилення, пристосування, компроміс). Управління конфліктами. Методи запобігання конфліктам. Формування психологічного клімату в колективі.

Тема 6. Міжнародні стандарти професійної діяльності юристів.

Поняття міжнародних стандартів професійної юридичної діяльності. Основні документи, що складають міжнародні стандарти різних юридичних професій, та суб'єкти їх ухвалення. Деонтологічні вимоги до діяльності юриста, що стали міжнародними стандартами. Права людини і професійна діяльність юриста. Рішення Європейського Суду з прав людини.

Міжнародні стандарти поведінки посадових осіб з підтримання правопорядку. Деонтологічні документи у сфері охорони правопорядку. Резолюція 34/169 (1979) Генеральної Асамблеї ООН «Кодекс поведінки посадових осіб з підтримання правопорядку».

Міжнародний кодекс поведінки державних посадових осіб (1996).

Основні принципи застосування сили та вогнепальної зброї. Резолюція № 690 (1979) Парламентської асамблеї Ради Європи «Декларація про поліцію». Професійний статус поліцейського під час війни, надзвичайного стану, іноземної окупації.

Програмні результати навчання (ПРН)

ПРН-1 Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин.

ПРН-3 Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.

ПРН-5 Давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю.

ПРН-6 Оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему.

ПРН-12 Доносити до респондента матеріал з певної правової проблематики доступно і зрозуміло.

ПРН-20 Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки.

Критерії оцінювання результатів навчання

Підсумкові бали з навчальної дисципліни визначаються як сума балів, отриманих здобувачем протягом семестру та балів, набраних на підсумковому контролі (заліку).

Підсумкові бали навчальної дисципліни 100 балів ECTS= Загальна кількість балів (перед підсумковим контролем 50 балів ECTS) + Кількість балів за підсумковим контролем 50 балів ECTS

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
97-100	Відмінно («зараховано»)	А	«Відмінно» – теоретичний зміст курсу освоєний цілком, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконані в повному обсязі, відмінна робота без помилок або з однією незначною помилкою.
94-96			
90-93			
85-89	Добре («зараховано»)	В	«Дуже добре» – теоретичний зміст курсу освоєний цілком, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконані, якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального, робота з двома – трьома незначними помилками.
80-84			
75-79		С	«Добре» – теоретичний зміст курсу освоєний цілком, практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконані, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками, робота з декількома незначними помилками, або з однією – двома значними помилками.
70 – 74	Задовільно («зараховано»)	D	«Задовільно» – теоретичний зміст курсу освоєний не повністю, але прогалини не мають істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань, містять помилки, робота з трьома значними помилками.
65 – 69			

60 – 64		E	«Достатньо» – теоретичний зміст курсу освоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, частина передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконані, або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального, робота, що задовольняє мінімуму критеріїв оцінки.
40 – 59	Незадовільно («не зараховано»)	F X	«Умовно незадовільно» – теоретичний зміст курсу освоєний частково, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програм навчання, навчальних завдань не виконано, або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання), робота, що потребує доробки
21 – 40			
1–20		F	«Безумовно незадовільно» – теоретичний зміст курсу не освоєно, необхідні практичні навички роботи не сформовані, всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до значимого підвищення якості виконання навчальних завдань, робота, що потребує повної переробки
Перелік питань, що виносяться на підсумковий контроль			
1. Поняття і ознаки юридичної деонтології. 2. Предмет, методологія юридичної деонтології. 3. Функції та завдання юридичної деонтології. 4. Етапи розвитку юридичної деонтології. 5. Нормативні основи юридичної деонтології. 6. Принципи юридичної деонтології. 7. Місце юридичної деонтології у системі юридичних наук. 8. Поняття юридичної освіти, її види. 9. Форми юридичної освіти. 10. Принципи юридичної освіти. 11. Національні та міжнародні стандарти вищої юридичної освіти. 12. Взаємозв'язок юридичної освіти, юридичної науки і юридичної практики. 13. Професія «юрист»: поняття, загальні ознаки. 14. Особливості професії «юрист».			

15. Юрист як посадова особа.
16. Основні види професії «юрист».
17. Юридична діяльність: поняття, ознаки.
18. Види юридичної діяльності.
19. Поняття та ознаки та види юридичної практики.
20. Кваліфікаційний паспорт юриста-фахівця.
21. Стажування юридичних кадрів.
22. Кваліфікаційна атестація юристів-фахівців, її поняття, суб'єкти проведення.
23. Основні положення змісту атестаційного документу.
24. Методи оцінки професійної кваліфікації.
25. Характеристика професійної діяльності суддів.
26. Характеристика професійної діяльності працівників прокуратури.
27. Характеристика професійної діяльності працівників адвокатури.
28. Характеристика професійної діяльності працівників поліції.
29. Характеристика професійної діяльності працівників нотаріату.
30. Зміни в законодавстві щодо повноважень поліції в умовах воєнного стану.
31. Діяльність органів прокуратури в умовах воєнного стану.
32. Культура юриста: поняття та основні види.
33. Загальна характеристика культури юриста.
34. Правова культура юриста, її вплив на правову культуру суспільства.
35. Політична культура юриста.
36. Принцип політичного нейтралітету у професійній діяльності юриста.
37. Етична культура юриста.
38. Естетична культура юриста.
39. Психологічна культура юриста.
40. Інформаційна культура юриста.
41. Інтелектуальна культура юриста.
42. Національна та духовна культура юриста.
43. Поняття та правова природа юридичного конфлікту.
44. Типи юридичного конфлікту.
45. Причини виникнення конфліктів.
46. Стадії розвитку конфліктів.
47. Юридичні способи та стилі вирішення конфліктів.
48. Поняття та види стилю керівництва.
49. Методи запобігання юридичним конфліктам.
50. Деформації професійної свідомості юриста-практика.
51. Правовий нігілізм.
52. Права людини і професійна діяльність юриста в умовах воєнного стану.
53. Загальна характеристика міжнародних стандартів професійної діяльності юристів.
54. Основні міжнародні документи щодо професійної діяльності юристів.
55. Міжнародні деонтологічні вимоги до діяльності юристів.
56. Основні принципи застосування сили поліцейськими.

57. Основні принципи застосування вогнепальної зброї поліцейськими.
58. Правила етичної поведінки поліцейських.
59. Протидія корупції в професійній діяльності юриста.
60. Професійний статус поліцейського під час війни, надзвичайного стану, іноземної окупації.

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна та наукова література:

1. Бабенко А. М., Борисова О. О. Юридична деонтологія : навчальний посібник. Одеса : ОДУВС, 2022. 176 с. URL: <https://dspace.oduvs.edu.ua/items/7d71c16f-100d-4f96-92f7-fb54895e7967>.
2. Курс лекцій з юридичної деонтології : навч. посіб. / за заг. ред. І. А. Логвиненка, І. Л. Невзорова; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2022. 184 с. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/ed4a0090-3bf0-43ec-9b1a-a23d48badb90/content>.
3. Юридична деонтологія. Від навчання до практики : навч. посіб. / Л. В. Радовецька та ін. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2019. 296 с. URL: <https://cutt.ly/aGVq017>.
4. Петришин О. В., Зінченко О. В. Юридична деонтологія : посіб. Харків : Право, 2017. 84 с. URL: <https://pravo-izdat.com.ua/image/data/Files/245/1-18.pdf>.
5. Пендюра М. М. Поліцейська деонтологія : курс лекцій. Київ : 7БЦ, 2021. 277 с. URL: <https://elar.naiu.kiev.ua/server/api/core/bitstreams/3b76e630-0633-4385-8b34-55deb8dde585/content>.

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Аронов Я. Професійна культура юриста та її значення у професійній практиці. Університет економіки та права «КРОК». Київ. 2020. 223 с. URL: https://library.krok.edu.ua/media/library/category/disertatsiji-avtoreferati-vidguki/aronov_2020-disertatsija.pdf.
2. Базь А. В. Правові конфлікти: способи їх вирішення та попередження. Національний авіаційний університет. Київ. 2020. 113 с. URL: <https://er.nau.edu.ua/handle/NAU/41417>.
3. Буга Г. С. Історичні витоки та сучасність юридичної освіти та науки в Україні. Правовий часопис Донбасу. 2018. № 1. С.14-20. URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/pppd_2018_1_4.pdf.
4. Казначеев Д. Г., Настич Т. М. Забезпечення принципу гендерної рівності у правоохоронній діяльності. Підготовка поліцейських в умовах реформування системи МВС України: зб. наук. пр. Харків : ХНУВС. 2020. С. 31-33. URL: http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/9146/Pidhotovka%20politseiskykh%20v%20umovakh%20reformuvanniasystemy%20MVS%20Ukrainy_2020.pdf?sequence=1&isAllowed=y.

5. Уварова О. О. Права жінок та гендерна рівність : навчальний посібник. Київ : ФОП Голембовська О. О., 2018. 204 с. URL: https://nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/msc_9_copy.pdf.

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.

2. Європейський кодекс поліцейської етики (2001). https://hrea.org/wp-content/uploads/2021/02/Recommendation-Rec200110_European-Code-of-Police-Ethics_Ukrainian.pdf.

3. Міжнародний кодекс поведінки державних посадових осіб (1996). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_788#Text.

4. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 09.07.2023 12.05.2015 № 389-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>.

5. Про затвердження Правил етичної поведінки поліцейських : Наказ МВС України від 09.11.2016 № 1179. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1576-16#Text>.

Інформаційні ресурси в інтернеті:

1. Офіційний вебпортал парламенту України (Верховна Рада України). URL: <https://bit.ly/3p5AawP>.

2. Офіційний вебпортал судової влади України. URL: <https://bit.ly/3p0NQZV>.

3. Офіційний веб-сайт Національної асоціації адвокатів України. URL: <https://bit.ly/3sV4IT6>.

4. Офіційний веб-сайт Офісу Генерального прокурора. URL: <https://bit.ly/33xsxaY>.

5. Офіційний сайт Національної поліції. URL: <https://www.npu.gov.ua>.